

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája, saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-árus üzlete, főtér, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen hetenként egyszer, minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — **Pesten** Haasenstein és Vogler hirdetési-irodájában (úri utca 13. sz.) — **Schwarz testvérek** nemzetközi irodájában fűrdőutca 1-ső szám. és **Bécsben** Wolzeille 6—8.

Hirdetési díj: 50 szög egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szög 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknek méltányos árelengedés. — **Nyiltér** Garmondsora 10 kr.

„Alakítsunk méhészeti egyletet Békés megyében.”

Ezen felhívást intézi a megye összes polgáraihoz nsgos Gündöcs Benedek apát s gyulai lelkész úr a „Békés” június 29-én megjelent 26-dik számában. Lehetetlenség, hogy e korszerű felhívás megyénkben visszhangra ne találjon. „Adjunk az agg elgyengült, nehéz munkát teljesíteni képtelen embereknek kenyérkeresetet,” adjunk az ifju nemzedéknek ezélszerü és hasznos foglalkozást, ezen ezél elérése az alakulandó egyletnek fő törekvése.

Ha az aggok kenyérkeresetét, az ifju nemzedéknek hasznos foglalkozását s ezzel a közjó előmozdítását tüzi ki az egylet főezél, ugy bátorokodunk a méhészet terjesztése és meghonosításával a „selyem- és gyümölcsfaterenyésztés” egybekötését javaslatba hozni, mivel e két utóbbi által hasonló ezél éretik el; azért kapcsoljuk a méhészethez a selyem- és gyümölcsfaterenyésztést, hisz ez nagyon összefér egymással ugyszólván egytívé tartozik.

Ezen említett három iparágnak, kenyérkereseti módnak nagy horderejéről s hasznosságáról bővebb fejtegetésébe ez uttal nem bocsájtkozva, csak egyre vagyunk bátrak, a „Méhészeti egylet” nagyérdemü kezdeményezőjét figyelmessé tenni: mintán megyei leend a méhészet; ezélszerűbb és alkalmasabb tér s helyiség aligha van megyénkben mint a gyulai, illetőleg békés megyei ugynevezett epreskert; ezen epres-

kert közvetlen a Körös jobb partján fekszik, területe körülbelül 10—11 catrastralis hold, néhány száz középnagyságú eper-fával s meglehetősen karban levő eperfaiskolával; van itt egy elég alkalmas lakház, s volt — sajnos lebontatott — egy nagy szin, melyet, ha nem családunk éppen a selyemtenyésztés ezéljából építettett a megye, s a melyben ha jól vagyunk értesülve már életbe is volt léptetve a selyemtenyésztés.

Ezen említett epreskert volna szerintünk a legalkalmasabb helyiség, az oknál fogva is, hogy a méhek a vizet — mit nem nélkülözhetnek — a mellette folyó Körösből élvezhetnék. A selyemészek ha a selyemészet a méhészettel összekötötték — az ott diszljó eperfák lombjaival táplálthatnának, s végre ha ezekkel még a gyümölcsfaterenyésztés is egybekapcsolatnék, erre is meg lehetős jó s elegendő talajt nyujt a 11 hold.

Igaz, hogy ezen megyei epreskert 3 évre hasznóberbe van adva, de meg vagyunk győződve arról, miszerint a jelenlegi t. bér-lő szivesen át engedi e bérletet a nagy horderejü, s sokat ígérő egyletnek. A helyiség kijelölése úgy is az életbelépendő egylet feladata leend, szerény nézetünkét e tekintetben csak azért hoztuk nyilvánosságra, mivel az említett megyei epreskert mindhárom iparágnak előmozdítására a lehető legalkalmasabb.

Végzavunk: „*Kössük össze a méhészetet a selyem- s gyümölcsfaterenyésztéssel;*” ezt ajánljuk minden egyes megyei honpolgárnak, de különösen a „Méhészeti egylet” érdemtel-

jes kezdeményezője nsgos Gündöcs Benedek apát s gyulai lelkész urnak figyelmébe.

A méhészet, selyem- s gyümölcsfaterenyésztésről — ha az egylet életbe lép — majd később tüzetesebben s többet. Addig Isten velünk és a magasztos ügygyel!

Gyulán július 16. 1873.

Több gyulai néptanító.

Városi miseriánk.

„Gyulaváros a megyének s a törvény-széknek székhelye, van virágzó kereskedése, vannak igen ügyes s nagyszámu iparosai, a földmívelésben is az okszerű gazdálkodás nyilatkozik, vasutja által összeköttetésben áll a nagy világgal, az intelligens elem pedig oly tekintélyes számot képvisel, minőt a megyének egyik nagyobb városában is hiába keresnénk, — ezen előnyöknél fogva Gyula városát megilleti, hogy tanácsa a rendezett tanács formában alakuljon, hogy minél közelebb jusson a független önkormányzat valóstításához, és valóban városunk lakossága helyesen fogta fel városunk ügyeit akkor, midőn kimondotta, hogy rendezett tanácsu várossá akar alakulni.”

Csaknem szóról szóra így nyilatkozott a választások küszöbén egy tekintélyes s az ügy körül eddig legtöbbet fáradozott városi képviselő, és mi aláírjuk e sorokat, s magunkévá tesszük szóról szóra, hiszen már mi ezeket régen elmondottuk.

Hanem, mint mondók e szavak a vá-

lasztások küszöbén lettek elmondva, a midőn még nem tudhattuk, hogyan ütnek ki a választások, s azt még kevésbbé, hogy a megválasztott tisztviselők egyenként adják be lemondásaikat.

A választások megtörténtek s ma mégis ott állunk, hogy nincsen sem polgármesterünk, sem főkapitányunk, a test tehát meg van, csupán a fő hiányzik, mivel pedig fő nélkül a testnek nincs élete, olyá tekinthetjük a jelen helyzetet, minőt a fejletlenség zűrzavara idéz elő.

Es miért nincsen ma nekünk a választások után sem polgármesterünk, sem főkapitányunk?

Ha egy kissé mélyebben tekintünk városi ügyeink bonyolult tömkelegébe, arra a tapasztalatra fogunk jutni, hogy a mai fejletlenség indoka ez intézményben való bizalmatlanság.

Indokolt-e e bizalmatlanság általában, vagy pedig csak sajátlagos viszonyaink szempontjából?

Ha valamely község a szellemi s anyagi téren oly haladást képes felmutatni, mely egyes lakóiban azon meggyőződést érleli meg, hogy a községi forma nyűgei sokkal szűkebbek, sem hogy azok szabad mozgást engednének, ha átlátja, hogy haladása e forma intézményei között lépten, nyomon korlátokra akad, felébred benne a független utáni vágy, s azt mondja: hogy ez intézmények haladásunkat gátolják, én pedig haladni akarok, és mivel a törvény módot és alkalmat nyujt nekem, hogy e korlátok közül kiszabadítsam magamat, hát

TÁRCZA.

Két sziv története.

Beszély.

Irtá
Miskey-Jugovics Béla.

(Folytatás)

VII.

Fél évet töltöttem már el az ezredeséknél, — de a hat hosszú hónap még nem bírta visszaadni régi derűségemet, elvesztett nyugalmamat. Kedélyem folyton a legszűkebb érzelmek közt csapongott, s míg néha szilaj jó kedvben tört ki, más-kor ismét vigasztalhatlan bánatba süllyedt. Gyakran öröm-mosoly deríté arcomat, ha rá gondoltam hogy már nemsokára újra látandom gondolatim tárgyát, elhagyott kedvesemet, — de e mosolyival együtt járt egy magnevezhetlen sötét sejtélem, egy kínos előérzet, mely mindennél jobban zaklatott. Olyan voltam, ugy jártam az emberek közt: „mint járna egy más csillag lakója, kivel senki nem tudna beszélni.”

Ekkoriban súlyos és veszélyes betegségbe estem. Hetekig feküdtem eszméletlenül a forró láz kínjai közt, — s ez időről nincsen is semmi közvetlen tudomásom, arra emlékszem csak, hogy midőn betegségem ágyba fektetett, akkor még alig ébredt a tavasz, — s midőn a forró láz elhagyott, s esz méletem újra visszatért — már nyár volt.

A hosszasan tartó, lázas képzelődések utáni első tiszta perceimre most is élénken emlékezem.

Eszmélni kezdtem, és lassanként eszembe jutott, hogy beteg- és éreztem hogy nagyon kimerült és erőtlén vagyok.

Mintha ólom-súly nehezkedett volna pilláimra:

oly nehezen tudtam szembéjamat megmozdítva, föltekinteni . . .

Szobámban kellemes félhomály volt, az idő est felé járhatott.

Ágyamnál — visszatartott lélekzettel, föléim halolva Georgine állt, lágyan legyezve kendőjével arcomat.

Szemeim találkoztak az övével, s nekem most oly jól esett tekintetemet a gyönyörű hölgy derült arczán nyugtatni . . .

— Hogy érzi ön magát? — kérdez az ő gyöngéd hangján, mely úgy a szivhez tudott szöllani; miközben mintegy biztatón mosolygott reám.

— Fölöttébb gyöngye vagyok, — akartam mondani, s bár ajkaim mozogtak, de hangot adni még nem volt elég erőm.

Nyelvem és ajkaim szinte fölcserpedtek, — szomjas voltam.

Georgine eltalálta gondolatomat, kívánságomat, s szomjamat enyhíteni limonade-ot hozott.

— Ön még kétség kívül erőtlén, engedje, hogy szolgálhassak, — e szavakkal ajkaimhoz tartá a poharat, gyöngéden, óvatosan, miként egy szerető jó anya tette volna beteg gyermekének.

Majd a párnákat igazítá meg fejem alatt, s homlokomról a forró verítéket törölgeté; közben biztatva, hogy most már jól nézek ki, egészséges vagyok, s bizonyára pár nap múlva föl is kelhetek.

Oly gyöngye valék, hogy tagjaimat megmozdítani is alig volt erőm, de reszketeg kezemmel mégis ajkaimhoz vittem ápoló kezét, s egy forró csókot lehelve rá, hálásan tekinték szemembe.

Kezét nem vonta ki az enyemből, szemei nem kerültek az enyémét, s a szokottnál csak alig észrevehetőleg szölt valamivel lágyabban, nyájasan mosolyogva, még egyszer:

— Legyen ön csendesén; — az orvos azt mondta — aludjék mennél többet, ez vissza fogja hoz-

ni erejét; — egy gyöngye szoritást érzék kezemen, s ezzel az ablakhoz ment, és fejét karjára hajtvá, gondolatokba merülni látszott.

Alig néhány perc múlva az ezredes is bejött, s lábujj-hegyen, óvatosan lépett ágyamhoz, hogy ha netán aludnám, fel ne költösn.

Mosolyogni akartam volna, melynek láttára a derék öreg ur kitörő örömmel kiáltott fel:

— Ah, hiszen a mint látom, már kutyá baja édes öcsém! — holnap akár lóra üljön . . . Pedig bizony már azt gondoltuk, hogy kiszolgálja a capitulatióját; — s aztán beszélt ő is, Georgine is, szivesen, nyájasan, biztatva, vigasztalva, — nem mint barát, nem mint idegen, hanem mint atya és mint testvér beszélhetne betegjök ágya mellett.

Egy hét múlva aztán csakugyan képes valék fölkelni; — de midőn először tekinték a tükörbe, visszaborzadtam, s körültekinték — hogy valjon nem másnak halál-szin arca bámul a tükörből reám: oly ijesztő rosszul néztem ki.

Szemeim mélyen beesve gödreikbe, kiégett, fényteleneknek látszottak, — arcom összezsúrt, és sápadt-fekete volt, — hajam rendetlenül megnöve kisérteni árnyalatot vont homlokom, és halántékaim körül; — olyan voltam, mint a ki sírjából kelt föl.

Ujra egy hét telt el, míg lassanként kezdtem alakomat, színetem, erőmet annyira visszanyerni, hogy már séta-kocsizást is szabad volt tennem.

Átmentünk Budára a Sas-hegyre, hol az ezredesnek egy csinos nyaralója volt.

— Leányom, mint szavaiból kivettem, meg akarja önt lepmi valamivel; — sugta fülembe az ezredes, midőn a kocsirol lesegítvén, a hegyre menve, karjával támogatott; míg Georgine könnyű gazellaként szökdelt fel sebesen előttünk.

— Menjétek a pavillonba gyermekek, míg én megnézem fácskáimat, — mert egy idő óta szen-

vedélyes kertész lettem; — szölt az ezredes, s mi Georgine-nal csakugyan a mondott helyre mentünk.

Belépve — az első tárgy, melyre tekintetem esett, és aztán rá tapadt az Arankától kapott pompás kaktusz, — a második az általam egykor megmentett kis galambka volt.

Mig én meglepetésem- és csodálkozásomat kifejezhetni, perczekig keresém a szavakat, addig Georgine kémlelni látszott a hatást, mit a látottak bennem fölköltöttek.

— Hogyan kerültek ezek ide? — szöltam végre Georginehoz izgatott, s nem a leggyöngédebb hangon; mert villámként futott át agyamon azon gondolat, hogy — gondosan őrzött titkom előtte már elárulva, fölfedezve van.

— Igen könnyen; válaszolt Georgine a kaktusz fölött babrálva, — s pillanatnyi szünet után, mint ha betanult szerepe kezdett volna — határozott hangon, sebesen, de vizsgáló tekintetemet kerülve folytatá:

— Igen könnyen és egyszerűen, mint mondtam, — de hogy ön azt megérthesse, vissza kell térnem betegségének azon szakára, midőn eszméletén kívül, a láz képzelődő hatalma alatt volt.

— Egy este magam voltam szobájában, résztvevő sajnálattal nézve, mint durrja, és torzítja el a fájdalom arczvonásait; — forró, szakgatott lélekzete a láz közeledtét tudatá.

Ön felpillantott, s oly csodálatosan nézett reám, s aztán beszélni kezdett, lázasan, hevesen, s erősebben mint kigyöngült állapotáról képzelni is lehetett volna:

— Hozzad, hozzad ide kedvesem . . . úgy! . . . tedd le ide mellém, . . . lassan, vigyázva, hogy el ne törd! . . . mily szép e kaktusz, hogy megnőtt! . . . nem csoda könyvemmel öntözém! . . . a kis galambkát is tedd ide mellém . . . ide keblemre; — ide galambom, kedvesem! . . .

biz én igénybe veszem a törvény ezen kedvezményét, s azon leszek, hogy a községi formát levettezzem, s a sokkal szabaddabb mozgást engedő rendezett tanács forma életbeléptetésén működjem. És ha körültekintünk a hazában, azt fogjuk tapasztalni, hogy minden oly nagyobb község, mely a szellemi s anyagi téren már bizonyos eredményeket képes felmutatni, mind azon van, hogy rendezett tanácsú várossá alakuljon. Ez általános mozgalom pedig azt mutatja, hogy a rendezett tanács-forma sokkal előnyösebb a községénél, mert más-különböben nem állítanak annyira. Itt a gyakorlatban példákban tanuljuk meg, mi a függetlenség, e példák bennünk is felkeltik, megérlelik s nevelik a függetlenség érzetét, s a hazának minél több független városa lesz, annál függetlenebb lesz maga a közös haza. A haza függetlenségén munkálni pedig a legszebb polgári erény gyakorlata.

Általános szempontból tehát ez intézmény iránt való bizalmatlanság éppen nem indokolt. S ha tekintjük ez állások hivatását s munkakörét, éppen ellenkező eredményt várunk volna, mint a minő bekövetkezett.

Egy 20,000 főnyi város választott polgármesterének állása, a legnagyobb kitüntetés, mely alkotmányos ország polgárát érheti. Ez állás hivatását és munkakörét ismertetni e lapok szűk köre nem enged, itt csak annyit mondhatunk el, hogy a polgármester működése képes virágzó népnevelést, földművelést, ipart és kereskedelmet, szóval szellemi s anyagi gyarapodást s jólétet teremteni és ezekből kifolyólag a jók meglegedését megnyerni, s hállját kiérdemelni, mely alkotmányos polgár nem törekvésű munkájának legszebb jutalmát képezi. Más hatáskör jut a főkapitány-nak, de e hatáskörben szintén mutathat fel oly eredményeket, melyek érdemeit az elismerés által fogják jutalmazni.

Honnan tehát, hogy míg más városokban a legnemesebb vetélykedés tárgyai ez állások, nálunk kötélen kell rá embert fogni, s még úgy is a faképnél hagynak bennünket, — vagyis indokolt-e ezen bizalmatlanság a mi sajátlagos viszonyaink szempontjából?

Oly kérdés, melyre már sokkal nehezebb a felelet, mint az előbbire.

Lapunk legközelebbi száma elmondta, hogy mily uton s mily elemekből alakult a képviselő testület, s reményét s bizalmát fejezte ki a történetek után, hogy a képviselő testület fogja tudni teendőit. Szép remények, s mi örülnénk leginkább ha valósulnának.

De e bizalom a megejtendő választás mikéntje iránt nyilvánult, — tehát a jövő-

ről szól, — mi azonban e kérdés fejtegetése körüli kutatásunkban kénytelenek vagyunk egy kissé visszamenni a legközelebb múltba, s vizsgálatunk tárgyává kell tennünk a képviselő testület egyik bizottsága által készített szervezési munkát.

Veres vonalként húzódik ezen keresztül a tulhajtott gazdálkodás, s ebből folyólag a megállapított munkaerő csekélyisége.

A mi a fizetések megállapítását illeti, e munka éppen nem állja ki a bírálatot, egytől egyig úgy vannak megállapítva a tisztviselők fizetései, hogy legszelidebben is neveltségeseznek kell azt mondanunk. Az első pénztárnok fizetése, ki közel 100,000 frtot kezel éven át, s kire e szerint rop-pant felelősség is hárul, — 600 forint — éppen annyi, mint a kir. bíróságok 16—20 éves irnokjának. — az egyetlen városi orvos fizetése 300, (mondva háromszáz) forint, — s csaknem ilyen arányban a többi is a tisztii állásokhoz mérten.

A mi pedig a munkaerő csekélyiségét illeti, e tekintetben még hátrább áll e munkálát. — Nincs legalább egy közigazgatási tanácsos, ki a polgármestert helyettesíthetné, hanem ráruházták e helyettesítést az úgy is halmozott munkakörű főjegyző-re s főkapitányra. Igen de az árvaszék helyettes elnöke egyik tanácsos, már most ki fogja e helyet betölteni a megválasztott tanácsosok közül, kiknek a törvényről fogalmuk sem lehet? — A mérnöki hivattal egybe van kötve a számvetői, melyik mérnök vállalkozik ma évi 1200 frtért e kettős hivatal elvállalására? — A kapitányi hivatalnál nincs irnok, ki fogja itt a kezelő hivatalt vinni? Így vagyunk a gyámsággal, s még több egyébvel.

Azt a „Békés“ több ízben hangoztatta, hogy az értelem megérdemli, de meg is követeli becsületos munkájának díját, — s ha azt akarjuk, hogy a gép mozogjon és működjék, nem szabad a legkisebb keréknek sem hiányoznia.

E munkálát volt a második baklövés.

Megengednek e lapok t. olvasói, ha egy kissé drasztikusabb hasonlattal élünk, de az argumentum ad hominem elvéhez kell folyamodnunk.

Nagy, nehéz szekeren halad már rég időtől fogva egy nagyszámu család néhány tagja, — az ut is rozsa, az iga is gyenge, hát bizony haladásuk is szép csendes, sok járás-kelés után végre megtörik az ut, de a fogat mégis csak lassan halad, míg végre a család otthon maradt tagjainak is megjön a kedve, s azt mondják, hogy most már mi is felülhetünk, hanem a fogat nem tetszik nekik, addig járnak tehát, míg egy könnyű kocsira tesznek szert, melyen egy óra alatt annyi utat tehetnének,

mint amazok napokig nem tettek, e kocsit elibe aztán másforma iga is kell, de az atyafiak fősvények, a szomszéd ugyan ki-nál egy pár gyönyörű lovat, de biz ők ezzel nem elégszenek meg, hanem többet követelnek, míg végre a szomszéd minden segélyt megtagad tőlük, neki indulnak aztán a maguk erejéből, miután az igtát már kiválasztották, s csak akkor veszik észre, hogy kik már előbb a szekeren ültek, annyira belezeledtek e mulatságba, hogy most a kocsira is felkapaszkodnak, nem csak, hanem többen levén, erősebbek is emezeknél, még a gyeplő-szárát is ők fogják kezeikbe, hanem persze még ilyen koc-siban nem ültek, s így nem is találják benne magukat otthon, ez azonban őket nem confundálja, kapják az ostort, s nagyot cserditenek előbb a levegőbe, aztán pedig elkezdik páholni a lovakat, ezek nem levén ilyen bánásmódhoz szokva, egy ugrással elszakasztják az istrángot, s ott hagyják az ügyetlen hősöket, mielőtt a kocsit még megindult volna, — kapkodnak aztán fűhöz, fához, de a hányan, annyi felé.

Ez ma a mi községi állapotunknak rövid parodiája. Azt kimondhatjuk, hogy a szomszéd alatt az uradalmat értjük, kit, hogy Simonyi Ernővel éljünk „kimartak.“ — Erről ugyan majd később szólunk.

A bizalmatlanságnak egyik fő indoka tehát magában a képviselő testületben, a másik pedig a szervezési munkálát összességében keresendő. Nem lényegtelenebb a harmadik, mely ezeknek testvére, s mintegy természetes corollariuma.

Az a kipkedés-kapkodás az, mellyel uton, utfélen találkozunk, annyi a polgármester-jelölt majd, mint a képviselő.

Már most kinek van, kinek lehet kedve ily előzmények után hivatalt vállalni?

Gyula városának polgármestere mai körülményeink közt csak oly polgár lehet, ki társai feltétlen bizalmát bírja, ki megdönthetetlen fölényével a helyzetet dominálni képes lesz.

Gondolják meg önök jól Gyula város képviselői, kik akár a törvény, akár polgártársaik bizalma alapján jutottak a képviselői tisztes székbe, hogy működésüktől függ, vajjon városunk roncsolt hajóját eljuttatják-e az óhajtott révbé, vagy a hullámok alatt lappangó sziklán felakadni engedik, és elsüllyednek velünk együtt.

Válaszszunk ügyes, tapasztalt kormányost, ki a tekervényes utakat ismeri, s böles belátással azokat ki tudja kerülni.

Gondolják meg önök a lépés fontosságát, midőn a szavazó urnához lépnek, e lépést egy 20,000 főnyi város késő unokái éppen úgy áldhatják, mint — bár csalódnánk — átkozhatják is majd.

— Tekintve, hogy megyénk legnagyobb részében az iparügy a törvény értelmében még kellőleg szabályozva nincs, alább közöljük az öcsödi összes iparos ezéhekből alakult iparegylet alapszabályait, melyek a m. kormány által kidolgozott szabályok értelmében, a helyi viszonyokhoz képest módosítva, fogadtattak el. Az iparügy törvényes keresztülvitele egy újabb ministeri leirat által különösen meglévén a hatóságoknak hagyva, ez ügyben intézkedni az összes, még fennálló czéheknek sürgős kötelességeül tétetett.

Az Öcsödi fennállott összes czéhek helyébe alakult ipar-társulat alapszabályai.

A társulat célja és eszközei.

1. §. Az ipar társulat célja a társulati tagok közös ipari érdekeit előmozdítani; nevezetesen:

1. A társulati tagok vagy hozzátartozóikat az őket véltlenül érhető inségtől megóvni, e czélra:
 - a) betegsegélyző pénztárt alapít, melyből a vagyontalan tagok betegségük esetén orvosi segélyt nyernek;
 - b) temetkezési pénztárt alapít, melyből a vagyontalan tagok, vagy házas feleik temetkezési költségei fedeztetnek;
 - c) évdíj- és segély-pénztárt alapít, melyből az elaggott vagy véltlen szerencsétlenség által mun-

kaképtelenné vált szegény tagok, vagy haláluk után azok gyámoltalan özvegyei bizonyos évenkénti összeget, vagy egyszer mindenkorra bizonyos segélyt nyernek.

Ezen pénztárak mindegyikére nézve külön szabályzatok létesítettek, melyek értelmében a kezelés és segélyadás iránti intézkedés az érdekeltek részére biztosítottatik, s annak idején a földm., ipar-és keresk. m. kir. miniszteriumnak bemutatandók lesznek.

2. A kézmű ipar körében az ipartörvény korláta közt a munkaadók és munkások közötti viszonyban szigorú rendet meghonosítani. E czélra:

a) az iparosok és segéd személyzetek közt keletkező surlodások és peres kérdések kiegyenlítésére békéltető bizottságot állít fel, melybe egyenlő számmal segédek is felvételnek;

b) örökös afelett, hogy az ipartörvénynek a munkaadók és munkások közötti viszonyokra vonatkozó szabályait mindkét részről pontosan megtartassanak. S azon esetben, ha ama szabályok meg nem tartásából a tagokra hátrány háromolhatnék, a sértett tag jogainak és érdekeinek érvényesítésében segédkezet nyújt, illetőleg e jogokat és érdekeket a társulat költségén vagy a társulati ügyész által érvényesíti.

3. A társulati tagokat a munkás- vagy munkahiányból eredő bajok ellen lehetőleg védeni. E czélra adatokat gyűjt a kézmű- ipar munkaviszonyairól, s azok alapján a társulati tagok részére munkások, esetleg munka szerzésében közvetítőleg működik. (L. 5. §. 4.)

4. Oda működni, hogy a társulati tagok a termelésben és terményeik értékesítésében a nagy üzlet előnyeiben részesüljenek. E czélra:

a) Kölcsön-pénztárt (hitelegyletet) létesít, vagy annak létesítéséhez hozzájárul, melyből a tagok olcsó kölcsönt nyerhetnek, s melyre nézve a társulati vagyon alapul szolgálhat.

b) Raktárt (nyersanyag-szerzési egyletet) létesít, melyből (melynek közvetítésével) a tagok az üzletükhöz szükséges nyersanyagokat jó minőségben a beszerzési áron vehessék.

c) Árucsarnokot (közös raktározási egyletet) létesít, melyben a tagok készítményeiket együttesen áruba bocsáthatják.

d) Oda működik, hogy tagjai összeműködő termelő társulatokba lépjenek, illetőleg ily társulatokat alakítsanak iparuk közös műhelyben való üzésére, vagy nagyobb szerű gépek közös használatára.

Ezen intézetek, melyekben csak társulati tagok lehetnek részesek, külön alapszabályok szerint igazgattatnak, melyek annak idejében a földm., ipar és ker. miniszteriumnak bemutatandók.

5. A kézmű ipar fejlődését lehetőleg előmozdítani s ezáltal annak versenyképességét emelni. E czélra:

a) A társulat lehetőleg előmozdítja a kézmű iparban foglalkozó tanoncok és segédek általános és szakbeli kiképzését, különösen azáltal, hogy a fennálló vagy létesítendő tanonc-és szakiskolákat segélyzi, s azok pontos látogatását saját körében előmozdítja.

b) Azon intézeteket és intézményeket, melyek a hazai ipar emelésére vagy az iparosok értelmi fejlődésére törekzenek, ebbeli törekvésében tehetsége szerint támogatja és előmozdítja.

2. §. A társulat székhelye: **Öcsöd.**

A társulatba való belépés és az abból való kiválás.

3. §. Társulati tag lehet minden kézmű iparos, ki iparát Öcsöd község területén (vagy 3 mértföldnyi területén) az ipartörvény kellékeinek megfelelőleg önállólag gyakorolja. Nők és kiskorúak is lehetnek a társulat tagjai, azonban jogaikat a társulati gyűléseken csak társulati tag, mint meghatalmazott által gyakorolhatják. A tagok felvétele rendszeren az elnöknel vagy jegyzőnel való jelentkezés folytán a választmány határozata által történik; oly belépni kívánók azonban, akik valamely becsületlenítő büntény miatt elhárítottak, csak azon esetben vétetnek fel, ha a közgyűlés a felvételt szavazattöbbséggel elhatározza.

Minden tag a belépés alkalmával megkapja az alapszabályok egy példányát és egy nyugtakönyvet, mely nyomtatványok fejében beirattási díj címé alatt 50 krt. fizet a társulat pénztárába.

4. §. A tagság véget ér a tag halála, vagy elköltözése, vagy kilépési nyilatkozata által, mely utóbbi esetben azonban a kilépő az azon évre eső tagdíjakat még befizetni tartozik.

Azon kívül a tagok sorából kizártnak tekintendő:

a) Aki alapszabályszerű kötelezettségét nem teljesíti, nevezetesen a választmány által ismételve

Pillanatig elhallgatott, — s aztán új erővel tört ki ismét a láz, s a phantasticus gondolat.

— Nézd, mily tiszta az ég!... menjünk, sies-sünk oda, hol legelőször mondtad hogy szeretsz... vagy nem jössz?... a vén fűz elszáradt törzse újra kihajtott, s ifju szerelmünk virága elhervadt volna-e?... nem az nem lehet!... Miért sirsz?... hiszen én mindig kerültem őt! — Két név van fölírva szivemre, az egyiket a szerelem, a másikat a gyűlölet írta föl... tudod-e melyik a két név?....

Ekkor egy nevet mondva ki ön, kezem után nyúlt, s arczához, szivéhez szorítva csókolgatta azt, aztán megint egy nevet mondott ki, s oly erővel szorítá meg kezemet, hogy föl kelle sikoltanom a fájdalom miatt; s a két név....

— Aranka és Georgine volt-e? — kiálték köz-be eszméletemet veszítve, s mereven, egy örült tekintetével bámultam Georginera, ki hideg vértű-ségét megtartani látszott, bár úgy emlékszem mint-ha arczán egy pillanatnyi rángás futott volna át; — meg kelle fogódnom, hogy el ne essem.

— Nem tudom, — felelt kiáltásomra Georgine, mert akkor nem értettem.

Elsötétült előttem minden, s egy székre rogytam le, míg Georgine egy inquisitor nyugalmával folytató:

— Mondom, a két nevet oly suttogva, oly hal-kan ejté ki, hogy akkor nem érthetém; — most már értem, — tevé hozzá kissé vontatva, de a kaktusz és a kis galamb gondolatát újra és újra előhozta a láz, s azokat naponként mindinkább

óhajta, sürgeté, — úgy hogy elhatároztam édes anyjának e kívánságát megírni, — s egy hét mul-tva a kaktusz és galamb már itt volt... hiszen a történet olyan egyszerű! — kiáltott fel élesen kacagva, s elfordulva tölem alá s föl kezdett sétálni.

Én mélyen megrendülve, nem valék képes szó-lani; — perczeleg tartó hallgatás állt be.

Egyszerre elém lépett Georgine, s lehajolva hoz-zám karomra tette kezét, — arca bibor vörös volt, szemei villámlani látszottak, ajka remegett, s csábító kaczeréssággal, szíren hangon suttogá:

— A két név tehát Aranka és Georgine; mon-dja meg Endre melyiket szereti ön?...

Velem megfordult a világ, s mint egy tigris: úgy ugrottam fel a székről, s talán újra visszatér-ő lázzal szóltam hozzá, és néztem reá — mert megdöbbenve tekintetemről, pár lépést hátrált:

— Igen a két név Aranka és Georgine; — az-elsőt szeretem, jobban mint életemet, jobban mint az egész világot együtt véve; — a másodikat nem gyűlölöm, hanem megvetem, akartam mondani, de a kiegészítő két utolsó szót már ki nem mond-hatám, mert azon perczen lépett be az ezredes, kinek jöttét, izgatott helyzetünkben előbb észre nem vettük.

Georgine elsáppadt, s ajkába harapva elfordult, — én össze font karral most már nyugodtan áll-tam ott, — hidegen, érzéktelenül, mint a gyilkol-ni készülő Othello, Desdemona előtt.

(Folytatása következik.)

tett intés dacára egy éven át nem fizeti be a tagdíjakat, melyeket azonban a társulati közigazgatási uton behajthat.

b) Aki becsületlen büntény miatt elítéltek vagy a választmány határozata által ismételve kifejezett intés dacára erkölcselen életet folytat. Az első esetben a kizárás a bírói ítélet közvetlen folyománya, az utóbbi esetben a kizárásra közgyűlési határozat szükséges.

Valamennyi említett esetben a kilépő tagoknak, illetve örökösöknek csupán az 1. §. 1. a, b, c pontja alatt foglalt segély pénztárába és a társulat által külön befizetés útján létesített intézetekbe és vállalatokba befektetett járulékaikhoz van joga, melyeknek mily mérvben és mily módzatok melletti visszatérítése iránt eme pénztárak és vállalatokra nézve fennálló külön alapszabályok rendelkeznek.

Minden kilépés a választmányának a legközelebbi ülésen bejelentendő. Ha valamely társulati tagra nézve oly körülmény merül fel, mely az illetőnek kizárását vonhatja maga után, a választmány határozatot hoz, mely ideiglenes érvényességgel bír a legközelebbi közgyűlésig, midőn is végleges határozat által az illető tag vagy végleg kizáratik, vagy továbbra is társulati tagnak nyilvánítottatik.

A tagok jogai és köteleességei.

5. §. Minden tagnak jogában áll:

1) A társulat gyűlésein személyesen (nök és elhált iparosok kiskorú örökösai csak társulati tag mint meghatalmazott által) szóval és szavazattal részt venni. E jog gyakorlása másra át nem ruházható.

2) A betegsegélyező és temetkezési pénztár, valamint az évdíj- és segélypénztár jótéteményeit az arra fennálló szabályok értelmében igénybe venni.

3) A munkaviszonyból netalán eredő surlódások és peres kérdések esetében a társulat közbenjövését, illetőleg jogvédi segítségét igénybe venni.

4) A társulat által vezetett munka-statisztikai adatokat megtekinteni és a társulat közvetítését a munkás, esetleg munkaszervezésben élvezni.

5) A társulat által kezdeményezett közös vállalatokban (hitelegylet, nyersanyag beszerzési, közös raktári, árucarnok-, termelő társulat) az ezekre nézve szerkesztendő külön szabályok értelmében részt venni.

Ezzel szemben minden tag kötelezve van:

1) Az alapszabályoknak és az alapszabályok értelmében hozott határozatoknak pontosan eleget tenni és általában a társulat becsületét és érdekeit tehetőséghez képest előmozdítani.

2) Az alábbi kulcs szerint megállapított tagsági járulékokat pontosan megfizetni.

Tagsági járulékok.

6. §. A 2. §-ban érintett beiratási díjon kívül, mely a tagság tartamára egyszer mindenkorra fizetetik, minden tag negyedévenként 25 krt tartozik a társulat pénztárába fizetni.

Ha a tagdíjak összege az évi költségvetés által megállapított társulati kiadások fedezésére nem elegendő, a hiány a közgyűlés által megszabott pótlék kivetése útján fedeztetik.

E pótlék az egyes tagokra egyenleteesen vetetik ki.

A társulat szervezete.

7. §. A társulat ügyeinek intézésére hivatva vannak:

1. a tisztviselők, nevezetesen: az elnök és alelnök, a titkár, a pénztárnok, a számvevők, az ügyész.

2. A választmány.

3. A közgyűlés.

Elnök.

8. §. A társulat elnöke és alelnöke a társulat rendes közgyűlésén a társulati tagok köréből titkos szavazás útján általános szavazattöbbséggel 3 évre választatik oly módon, hogy először az elnökre és ennek megválasztása után az alelnökre külön adatnak be a szavazatok.

Időközben netalán bekövetkező üresedés esetében rendkívüli közgyűlés útján új elnök, illetőleg alelnök választandó, kik ezen tisztséget az érintett három évből még hátralevő időn át viselik.

Az elnök:

a) képviseli a társulatot a hatóságok és harmadik személyek irányában, miért is minden okiratnak, mely által a társulatra nézve jog és köte-

lezettség állapítottatik meg, a titkár mellett az elnök által is aláírva kell lenni.

b) Összehívja a választmányi üléseket és közgyűlést és azokon elnököl, adja a szót sorrendben és mondja ki a határozatot viszonylagos szótöbbség alapján.

c) A közgyűlési, illetőleg választmányi határozatok végrehajtását, valamint a folyó ügyek intézését vezeti, illetőleg a titkárnak azok intézésére nézve utasítást ad.

d) Halasztást nem szenvedő esetekben kisebb (10) frtot felül nem haladó összegeket utalványozhat, de erről a legközelebbi választmányi ülésnek indokolt számot adni tartozik.

Az elnök akadályoztatása esetében az elnöki jogoknak gyakorlása és köteleességek teljesítése az alelnököt illeti.

Jegyző.

9. §. A jegyző, ki nem tag is lehet, titkos szavazás útján általános szavazattöbbséggel, a közgyűlés jóváhagyása mellett a választmány által választatik, mely a közgyűléssel megállapított költségvetés határain belül fizetését is meghatározza.

A jegyző:

a) A közgyűlés és választmányi ülések tanácskozásait előkészíti, az ügyeket előterjeszti, s a határozatokat jegyzőkönyvbe veszi, melyből a határozatok által érdekeltnek kivonatokat ad.

b) A társulat tagjairól névlajstromot vezet, melybe a felvett tagokat belépésük sorrendje szerint bevezeti s a kilépetteket kitörli.

c) A társulati határozatokat és a folyó ügyeket az elnök utasítása szerint végrehajtja, illetőleg elintézi s a társulat levelezését végzi.

d) A társulati tagok által felfogadott tanoncok és segédek szerződésénél közbenjár s a társulati tagoknál foglalkozásban levő segédszemélyzetről könyvet vezet.

Akadályoztatása esetében a választmány gondoskodik helyettesítéséről.

Pénztárnok.

10. §. A pénztárnok a választmány által titkos szavazás útján általános szavazattöbbséggel 3 évre választatik.

A pénztárnok veszi be, kezeli és adja ki a társulati pénzeket a 18—23. §§. határozmányai értelmében.

A pénzkezelés pontosságáért vagyoni felelősséggel tartozik.

Számvevő bizottság.

11. §. A rendes évi közgyűlésen titkos szavazás útján általános szótöbbséggel 3 számvevő választatik, kiknek köteleessége a pénzkezelés és számvitel felett, ezzel összefüggésben azonban az összes ügyvitel felett is a mennyiben az pénzeszközök kiadásával jár, öröködni s a netalán felmerülő hiányok elhárításáról gondoskodni. E célra a számvevő bizottság a pénztárt bármikor megvizsgálhatja. Ha a pénzkezelésben vagy ügyvitelben bármely társulati közeg részéről oly hanyagságot vagy pontatlanságot észlelne, melyből a társulatra nézve anyagi kár háromolhatna, a számvevő bizottságnak jogában áll ez ügybeni intézkedés végett a választmányának vagy — ha a hiba a választmányban volna — a közgyűlésnek összehívását kívánni: és ha az elnökség e kívánatot teljesíteni vonakodnék, a számvevő bizottság a választmányt, illetőleg közgyűlést saját nevében is összehívhatja.

Ügyész.

12. §. Az ügyész a választmány által titkos szavazattal általános szótöbbséggel választatik. A társulat részére szükségelt jogi ügyiratokat szerkeszti; a társulat jogi ügyeiben mint ügyvéd működik, s az egyes tagok részéről az iptörvény alapján emelhető és a választmány vagy elnök által hozzá utalt panaszoknak közigazgatási vagy törvénykezési uton leendő orvosolását eszközli. Működéséről a választmányának jelentést tesz, mely számára a közgyűlés jóváhagyása mellett évről évre, vagy fontosabb ügyekben esetről esetre, a teljesített munkához képest méltányos tiszteletdíjt utalványoz a társulat pénztárából.

Választmány.

13. §. A választmány áll az elnökön, alelnökön, jegyzőn és számvevőkön kívül(?) választmány tagból, kik az évi rendes közgyűlésen titkos szavazás útján viszonylagos szótöbbséggel 3 évre választatik, olyképp azonban, hogy a választottaknak

egy harmada évenként kilép. Az első két évben a kilépők a sors által, a későbbi években a kitöltött működési tartam által jelölteknek ki. A kilépők újra választhatók.

Az időközben netalán megürülő helyek betöltésére a legközelebbi közgyűlésig a megválasztott tagok után legtöbb szavazatot nyert tagok hivatnak meg.

14. §. A választmány havonként legalább egyszer és pedig minden hónap egy bizonyos előre megjelölt napján és órájában rendes — azonkívül pedig, valahányszor szükségesnek mutatkozik, rendkívüli ülést tart. Ily esetben a választmányi ülés tárgyai a választmányi tagoknak megfelelő módon, eleve tudtul adandók. Határozat-hozatalra a tisztviselőket is beleértve, az összes választmányi tagok többségének jelenléte szükséges. Ha határozatképes szám meg nem jelenne, 8 napi határidőn belül új ülés hívandó össze, melyen az első alkalommal előre kihirdetett tárgyakban a jelenlevők számára való tekintet nélkül érvényes határozat hozható.

Háromszori igazolatlan elmaradás esetében az illető választmányi tag tagságáról lemondottnak tekintetik.

15. §. A választmány ügykörébe tartozik:

a) A tagok felvétele és kizárása felett határozni, szükség esetében (3. és 4. §.) a közgyűlés jóváhagyásának fentartásával.

b) Az 1. §-ban érintett pénztárak és közös vállalkozások szabályzataira nézve tervezeteket kidolgozni s azokat a közgyűlés elé terjeszteni.

c) Az évről évre megválasztandó békeltető bizottság megalakítására javaslatot terjeszteni a közgyűlés elé és intézkedni, hogy a segédek részéről is egyenlő számú tagok választassanak.

d) A tisztviselők megválasztásának közelebbi feltételeit megszabni és gondoskodni arról, hogy a pénztárnok kellő biztosítékot nyújtson a kezelése alatt levő vagyon iránt. Továbbá a tisztviselők eljárása és az ügyvitel felett öröködni, azoknak havi üzleti jelentését, valamint a levelezést és a havi pénztári kimutatást megvizsgálni. A tisztviselők hanyagságából netalán eredő hátrányokat — esetleg a számvevők javaslatára — megelőzni, jogában állván súlyos vétség esetében a jegyzőt vagy pénztárnokot vagy ügyészt működésétől a legközelebbi közgyűlésig felfüggeszteni, s azokat helyettesíteni.

e) A közgyűlési tárgyalásokat előkészíteni, nevezetesen a jövő évi költségtervezetet elkészíteni, valamint a közgyűlési határozatok végrehajtásáról gondoskodni.

f) A munkaviszonyból eredő panaszokat megvizsgálni s azok orvosolása iránt intézkedni.

g) A tanoncok oktatásáról gondoskodni és az a feletti felügyeletet gyakorolni.

h) Általában a társulat céljainak eléréséről minden kitéhető módon és eszközökkel gondoskodni, egyes feladatok teljesítésére szükség esetében külön bizottságokat alakítani, s a társulati kiadások fedezésére szükségelt pénzösszegeket a költségvetés határain belül utalványozni.

A választmányi jegyzőkönyveket hitelesítésül az elnökön és jegyzőn mint jegyzőkönyvvezetőn kívül egy kiküldött választmányi tag és egy számvevő írja alá.

A választmány maga állapítja meg tárgyalási és ügyrendjét.

Közgyűlés.

16. §. A társulati tagok évenként egyszer és pedig minden január hóban rendes — azonkívül pedig valahányszor szükségesnek mutatkozik, rendkívüli közgyűlést tartanak. A választmány határozatára, vagy ha 10 tag indokolt beadmányban rendkívüli közgyűlés tartását kívánja, az elnökség azt összehívni tartozik.

A közgyűlés összehívása legalább 8 nappal a gyűlés napja előtt meghívó jegyek által történik, melyeken a napirend tárgyai világosan kiteendők. Napirendre nem tűzött indítványok csak azon esetben vétetnek a közgyűlésen tanácskozás alá, ha 10 tag aláírásával legalább 8 nappal a gyűlés napja előtt a választmányának beadattak.

A gyűlés határozatképes, ha a tagok többsége jelen van. Ha az első összehívásra a határozatképes szám meg nem jelennek, az összehívás 8 napi határidőn belül ismétendő, mely esetben az első alkalommal kitűzött tárgyakra nézve (a 17. §. c, d és e) illetőleg a 25. §. eseteit kivéve) a jelenlevők számára való tekintet nélkül érvényes határozat hozható.

A tárgyalások parlamentaris módon folytatottnak.

A szavazás rendszerint felállítás által történik. Személyes kérdésekben, választásoknál és más ügyekben, azon esetben, ha 10 tag kívánja, titkos szavazásnak van helye. Az elnök csak szavazategyenlőség esetében szavazhat, midőn is hozzájárulása által az egyik vagy a másik indítványt határozattá emeli.

(Vége következik.)

Nyilatkozat[†])

Vajudnak a hegyek és születik egy — éger.

Difficile est satyram non scribere. Végre a hön várt városi szervezés hosszas vajudás után f. hó 5 kén létesült és különösen az orvosi állomás betöltésénél megszülemlt a „ridiculus mus.“ Mert bárha a törvény világosan rendel; hogy a rendezett tanácsú városokban az orvosi állomás csak is képzett oklevés medicinae doctorok által tölten-dő be, — a kijelölt küldöttség nem csak a törvény elvitázhatlan értelmétől tért el, — hanem kedvtelését találta másoknak felültetésében és becsület sértésben.

Becsület sértésben pedig azért, hogy a választás előtt ugyanis, egy küldöttség jött hozzám, és felkért; miszerint a városi orvosi állomást vállalnám el, s bárha annak elvállalása tetemes anyagi veszteséggel járna, a — közérdek és kívánat előtt meghajolni késnek nyilatkozom annál inkább, minthogy azáltal hogy hozzáam küldöttség menesztett érthetővé vált, hogy ellenjelöltem nem leend, mert Berkes János sebész ural versenyezni nem kívántam, tartván azt méltóságom alóli dolognak.

Fel nem foghatom, miért érdemeltem meg képviselő társaimtól és a küldöttségtől, midőn férfias komolysággal, és koromnál fogva a kedélyeskedésnek barátja egyáltalán nem vagyok, hogy éppen egy sebészszel jöttem candidatióba? Vagy azért! Hogy biztos megbuktatásomon kaczaghasanak, vagy pedig azért, hogy engem roszakaratulag com-promittáljanak?

Uraim! az önk eljárása nem csak lovagiatlan, hanem a megfontolatlaniságnak éretlen gyümölese, a mellyel elidegenítik maguktól azt is, a ki még az ügy iránt rokonszenvenvel bír, s biztosított önöket, miszerint azzal, hogy engem tbeli városi főorvosnak kikiáltottak, vastag botlásaikat egyáltalán helyre nem hozták, mert a mézes madzagra nem szorultam. Haladjanak önk tovább ezen a szép uton, legyen irányadójuk ezentul is mint jelenleg volt a tudomány és szorgalom (?) tekintések a várost ápoló intézetnek (Versorgungsanstalt) én sok szerencsét kívánok.

Jövöre nézve pedig ajánlom önöknök a tapintatosabb és megfontolabb eljárást, és felkérem azokat, a kik barátságot színlének, hogy nálam többé bármily ürügy alatt ne alkalmatlankodjanak.

Gyula július hó 1873.

Dr. Glaser Károly.

(tek. Békés megye tbeli főorvos.)

Ujdonságok.

— Adakozás. Az alakulófélnben levő békésme-gyei nyilvános muzeumnak alapul szolgáló id. Mogyoróssy János ur ritka értékű becses adománya, és a közadakozás útján befojlyt pénzösszegegen megveendő Haan Antal-téle régi tárgyak gyarapítása érdekétől buzdítatva, Csulky-Turcsányi Vilma asszonyság — Haan Vilmos ur közbenjötté-vel — egy 10 frtos, egy 5 frtos, egy 30 kros és egy 15 kros Kossuth-téle bankjegyet szíveskedett beküldeni. — Remény táplál, hogy a megkezdett példát megynék hűlgyei s honfiaink követésére méltónak találják, és a birtokukban létező bármily régi eszközöket, tárgyakat, mint a népnevelés, ipar és tudományosság terjesztési kálauzókat, verse-nyezve teendik a megye oltára számolyára.

— A főiskolai muzeum az utóbbi közlés óta következő tárgyakkal gyarapodott: Winkle Gábor ur neje, született Dobay Klára asszony — III. Frigyes-Vilmos porosz király 1824. évi kisebb ezüst, — Magyarai Alajos, aradi harmadik latin osztályt tanuló — néhai Magyarai Károly galsai jegyző fia — pedig, Dank Ferencz hazánkfia közbenjártára Nerva Traján római császárnak, Marcus Ulpius adoptált fiának Kr. u. 98—117-ik évkorbéli kitű-nő szép, ép ezüst és folyó évbén a galsai határ-ban talált, — s I. József r. cs. és m. király 1707. évi birodalmi ezüst — pénzeikkel.

— Lapunk mult száma ujdonságai közt egy hir jelent meg mely az orvos urak eljárását gán-

*) A szerkesztő távolléte és feledett intézkedése végett a mult számból kimaradt

csolja. Mi e sorokban azon indignációnak adunk kifejezést, melyet közönségünk egy nagy része hangoztat; azonban egyik orvos ur azon ellenvetést tévé, hogy a hír alaptalan, s hogy ők a legnagyobb készséggel állnak s álltak eddig is a közönség rendelkezésére. Arról biztosítjuk az orvos urakat, hogy azon sorok megjelenésében a legkisebb rossz akarat sem játszott közre, mint ezt azon orvos ur mondá, — s ha úgy áll a dolog, amint ugyancsak azon orvos urtól hallottuk, mi üdvözöljük őket legelőbb s legőszintebben munkálkodásuk közepette, s szívesen adunk helyet e lapok hasábjain ezen ellenvetések megtételére.

— **Jótekonyság.** Gr. Almásy Kálmán a sarkadi szegények javára 6000 forintos, uradalma többi községekben pedig ezen kívül ugyancsak ily nemes célra 24000 frtos alapítványt tett. — „Mindem Demosthenesnél szebben beszél a tett.”

— **Halálozások.** Főnagy Károly egyik közszeregetben álló polgártársunkat hétfőn temették el. A járvány áldozata lett. Kik közelebbről ismerték a legkedélyesebb társalgót, a jóbarátot, jó családapát hazafit s nemes emberbarátot tisztelték benne. Nyugodjanak porai békével. — *K. Gyula Benjámin* szarvasi csendbíró szinté e hét folytan hunyt el. — Ugyancsak Szarvason e hó 17-én

hunyt el *Kuczay Ilka* k. a. Kuczay János ügyvéd ur női kellemeiben gazdag nagyreményű leánya virágzó élte 18-ik évében. — Részvétünk enyhítse némileg a sújtott szülők mély bánatát.

— **Városi képviselőtünk** esőtörtökön tartott közgyűlésén a cholera járvány ügyben igen üdvös határozatot hozott, nevezetesen járvány bizottságot alakított kebeléből, melynek feladata rövid körvonalozásban a következő: járvány orvosokat fogad fel, járványbiztosokat nevez ki, kiknek feladata lesz saját tizelekben a tisztaságra felügyelni, fel van hatalmazva e bizottság belátása szerint a szükség és körülményekhez képest a város pénztárából utalványozni. — Nagyon helyes és időzerű intézkedés. — A kapitányi hivatalt pedig figyelmeztetjük azon undort keltő fertőkre, melyek a főutezákon is tündökölvén, legalkalmasabbak a levegő megromlására. Különbön oly napokat élünk, melyekben minden szem az orvosokon, de másodsor a kapitányi hivatal működésén függ.

— **Az orosházi takarékpénztár** a napokban terjeszté fel módosított alapszabályait az illető minisztériumhoz jóváhagyás végett.

— **Körös-Ladányban** a napokban ejtett meg a végleges jegyző választás. Megválasztották Szilágyi Antal és Nagy Gusztáv.

— **Öcsöd községe** egy gyógyszerész felállításáért folyamodott.

— **Az orosházi járás** szolgabírója kezdeményezése folytán az alispán felterjesztést intézett a minisztériumhoz, hogy a járvány tartama alatt az adóvégrehajtások szüntetessenek meg.

— **Bandhauer György** városunk megválasztott főkapitánya ez állásról lemondott.

— **A belügyminister** egy újabb körrendeletével a muszkatóvis kiirtására ismételtlen s erélyesen felhívja a törvényhatóságokat. Városunkban kapitányi hivatalunktól várunk ez ügyben erélyes intézkedést.

— **Egy tapasztalt gazdától** a mezei munkásokra nézve a jelen járványos időben azon figyelmeztetést veszi gazdaközönségünk, hogy aratóiknak, kik fáradságos munkájuk folyama alatt ezen roppant hőségben — legtöbbször esetben ártalmukra szolgáló — igen sok vízzel szokták szomjukat oltani, vizükbe egy kevés eczetet tegyenek, két kanálnyi eczetet számítva 1½–2 itcze vízhez; ezáltal a víz alkalmassá tétetik arra, hogy a szomjúságot jobban oltsa, és nem lehet oly könnyen a cholera, vagy talán a cholera szülő oka.

Óvás.

Alólított figyelmeztetem a t. cz. közönséget, hogy gyermekeim Osváth Károly szűrszabó és nagy-lé-tai doktor neje, Liszt Antalné, szül. Osváth Rózának nevében semmiféle kölcsönt ne adjanak, mert az illetőknek minden jogos osztályrészük általam ki van adva, és semmiféle kölcsön megtérítésére tölem senki igényt nem tarthat.

Különösen figyelmeztetek mindenkit, egy, nevezettétől tölem elsajátított 150 frtról szöllő nyomtatott kötvényre Szász Lajostól alájegyezve, melynek fizetési ideje ugyan még le nem járt, hogy erre kölcsönt nékiek ne adjanak, miután annak jogos tulajdonosa egyedül én, mint a kölcsönadója — vagyok.

Osváth János
véstői lakos.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

Alteti sérvben szenvedők

kítűnő hatású ártalmatlan szert találnak a Sturzenegger G. által (Herisau Schweiz) feltalált

91) sérvkenőcsben. 2-4

Egy fazékkal ára 3 frt 20 kr. o. é. — A közönség kárára eszközölt utánzástól mindenki óvatik. Titkomat semmi vegybontás fel nem derítheti. Bizonyítványok és köszönő iratok a gyógyultak részéről itt fel nem említettek, miután ezek a használati utasításban elég bőven foglaltatnak. — Kapható Sturzenegger G.-nál (Herisau, Schweiz) és **Pesten Formagyi F.** gyógyszerüzében a „Szűz Máriához”, — **Temesvárott Pecher I. E.** gyógyszerüzében a „Segítő szűz Máriához.”

Sal József

88) asztalos Gyulán 3-3 az adóhivatalnak átellenében, Sal Vilmos úr házában mindenkor készletben tart különféle nagyságu

koporsókat

jutányosáron.

Felhívás!

A „Sarkadvidéki takarékpénztár egyesület” legfelsőbb elhatározás folytán engedélyeztetvén, s végleg megalakulván, az igazgató-választmány f. évi január hó 28-án tartott ülésében a pénztár megnyitását f. évi szeptember hó 1-re határozta: ennek folytán a f. évi június hó 28-án tartott ülés az alapszabályok 3-5. §-ai értelmében az 50 frt névértékű részvényekre teendő 1-ső részlet 30%, azaz 15 frt o. é. befizetésére a határidőt július 15-től augusztus hó 1-ig tűzte ki: minek eszközzésére a t. részvényesek ezennel felhivatnak!

A befizetések elfogadtatnak Sarkadon az intézet 505-ik sz. a. szálláson lévő irodájában.

Kelt Sarkadon 1873. évi jun. 28-án.

89) 3-3 Az igazgató választmány nevében
Püspöky János
igazgató.

The „Little Wanzer” kítűnő jóságának tapasztalt amerikai kettősen tűző hajó- kézi-varrógépe

kéz- és lábajtással

egyszerű szerkezettel, könnyen betanítva és a belromladosztól mentesítve.

Nagy-Britanniában több mint 50,000 ily gép van használatban családoknál, és a királyi közoktatási bizottmány által Irhon 7000 iskolájában alkalmazásul választva.

Mutatványok és varrásminták ingyen.

Eladási helyiség: Neuerwall 65.

HAMBURG, Oppenheimer-féle ház.

Szerződött szállítói

R. M. WANZER & Comp.

varrógépeknek: Doubleday, Son & Comp.

Ügynökök kerestetnek Magyar- és Németország fobb helyein. Főraktár Gyula városa és Békésmegyére: Kálmán Zsigmond férfi-ruha rak-tára által Gyulán, elvállalva, hol értesítések készséggel adatnak.

Mutatványok, varrásminták és oktatás ingyen.

86) Varrógépek tökéletes javítását elfogadjja Gyulán HERBERTH ALAJOS, kezeskedve azok használhatóságáról.

Haszonbéri hirdetés.

Méltóságos gr. Wenckheim Frigyes ur jószág-felügyelősége részéről közhírré tétetik. — miszerint a békési határban Bélme-gyer, Fasméllék, Tarhos, Hosszúsziget, Délő, Ludad név alatti és más kisebb pusztá részéből mintegy 12000 hold szán-tó és kaszáló föld 100-400 holdas rész-letekben és pedig a bélme-gyeri föld f. é. október 1-től számítandó 2 évre, az 1875. évi szeptember 30-ig, többi föld azonban a szinte f. é. október 1-től értett 4 évre vagyis az 1877-ik évi szeptember 30-ig ter-jedő időre a f. é. augusztus 18-kán d. e. 9 óraker Békés városában, az urasági lak-nál tartandó nyilvános árverésen haszon-bérbe fog bocsájtani.

93) 1-3 Az árverési és szerződési föltételek Békésen az urad. szántartásánál addig is mindenkor megtekinthetők lévén.

Árverési hirdetés.

Békésmegye kórházi bizottságának f. évi 14 sz. határozata folytán a megyei kórház tulajdonához tartozó, ugynevezett bárdosi lapon lévő, két zsellér illetőségű 13³⁶⁹/₁₁₀₀ holdból álló földek f. évi sz. Mihály nap-jától kezdve. — továbbá ezen kórház ud-varában lévő magtár f. évi augusztus hó 10-től kezdődő három egymásutáni évekre haszonbérbe kiadandók lévén, a bérleni kívánók, a megyei pénztári irodában aug. 10-én tartandó nyilvános árverésen ezen-nel meghivatnak, hol az árverezési felté-telek is bármikor megtekinthetők.

Kelt Gyulán, július 12-én 1873.

94) 1-3 Party Ferencz.

főpénztárnok.

Fürdőmegnyitási hirdetés.

A gyulai izraelita hitközség által épített és egészen ujonnan felszerelt fürdőhelyi-ség elkészülvén, azt alólított vette haszonbérbe.

A csinnal készült és a t. közönség fokozottabb igényeinek megfelelő fürdő 4 szobából 5 fürdő káddal, és egy nyílt forrásfürdőből áll. Ezek árai lehető méltányos-ra szabva a következők: 1) meleg kádfürdő 30 kr. ruha nélkül; 2) hideg nyílt für-dő 30 kr.; 3) melegített nyílt fürdő 60 kr., ruha és szappan 15 kr.; és naponként reggel 6 órától a t. közönség rendelkezésére áll. — Kiváló szolgálatról gondoskodva van. — Jegyek a fürdőhelyiségben válthatók a fentebbi áron. — Kegey pártfo-gást és számos látogatásért egész tisztelettel esd

90) 3-3

Herodek Lipót fürdő-bérlő.

Nyomatott Gyulán, Dobay János könyvnyomdájában. 1873.

T. Friedmann A. urnak Bécsben.

Az ön fejő-gépe lényegesen jobb és czélszerűbb az előbbi fejő készleteknél; azonkívül azon előnye van, hogy a fejest hamarabb és biztosabban végzi. — Beszerzését fejesekéül előnyos használhatósága végett nem ajánlhatom eléggé

Tisztelettel
21) 23-25
Gép nélkül

Höbling J. C.
gazdasági tanár.
Géppel.

Tehenek, örüljetekek!

Amerikában rövid idő óta egy igen fontos mezőgazdasági fölt-fedezés történt, s nekem ottani összeköttetésemmel fogva sikerült e ki-válón nevezetes cikkkel

a cs. kir. osztrák birodalom részére raktárt kaphatni. Ez az

amerikai szabad. tehénfejő gép.

A következő előnyök minden fogalmat föltűlnének:

1. E készlet használatára föltétlegesen töz minden emberi segílyt, s az odalételes oly egyszerű, hogy azt még gyermek is végrehaj-thatja.
2. Az önfejő a tehénre jötekonyan hat, minék következtében ez a tejet utána bocsátja, s négy perc alatt az utolsó cseppig meg van fejve, míg ellenben a kézi való fejes a tehénre nézve nagyon kényel-metlen, sőt sokszor károsnak is bír nyúl, mert gyakran meztérít-ük, hogy a tehén a fejes alatt kirag vagy a tejet nem bocsájtja, mi annak b zonytaka, h gy az állat köllemetlen előszelmekek-van kiteve.
3. Ha a tehén b tejes vagy fögre dagadt, e gép nélkülözhetetlen, mert a kézzel való fejes csak fokozza a bajt, s ha nem fejünk elvezi a tej.
4. E készlet rendkívül gyors elterjedése a gazdaságok és ma-roságtulajdonosok által — kik e gépet bcsnakják — kiállított szá-m-an bizonyítékot már elég bizos teko nyújtanak az eredmények-er.

E gép a legfinomabb ezüstből van készítve. Ára pontos utasítással együtt frt. 5.

Kapható az egyedüli főraktárban

Friedmann A.-nál.

Bécs, Praterstrasse Nr. 26.

Óvás! Miután e gép jogosítatlan árufogó által nem-telen erőből utánkészítették, mely a tehének ár-talmas, ez okból figyelmeztetem a t. cz. közönséget saját érdekében is, hogy a valódi szab. amerikai fe-jőgépek legfinomabb ezüstből vannak készítve, és csak raktárban Bécsben Praterstrasse 26. kap-hatók, hol azon helyzetben is vagyok, hogy e gépet a nagy kereslet miatt 6 frt 50 kr. helyett 5 fo-rintért adhatom.

Ára: 5 frt.

Pályázati hirdetmény.

Gyula városánál szervezett s 1200 frt évi fizetéssel díjazott mérnöki állás — melyhez tartoznak egyszersmint a városi számvevői teendők is, folyó évi július hó 28-án tartandó képviselői közgyűlésen vá-lasztás utján fog betöltetni.

Felhivatnak annál fogva mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy kel-lőleg felszerelt kérvényeiket folyó év júli-us hó 24-ik napjáig Gyula város tanácsá-hoz adják be.

Gyulán 1873 július 9-én.

92) 2-2 Popovics Jusztin
főjegyző.